

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 11780/2023
26.06.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића председника већа, Драгане Бољевић и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Новица Митић адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ оба из ..., које заступа пуномоћник Бранимир Спасић адвокат из ..., ради утврђења права својине и предаје у државину, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 433/23 од 02.02.2023. године, у седници одржаној 26.06.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 433/23 од 02.02.2023. године у преиначујућем делу става другог изреке и у том делу предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужених у односу на преостали део става другог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 433/23 од 02.02.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лебану П 187/22 од 14.11.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се према туженом ББ утврди да је тужила власник дела кп.бр. .../... уписане у лн.бр. ... КО ..., шума у означеним мерама и границама, да се обавезе тужени да јој призна право својине и да јој преда у државину и својину на мирно коришћење. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев да се према туженом ВВ утврди да је тужила власник дела кп.бр. .../..., уписане у лн.бр. ... КО ..., шума, у означеним мерама и границама, да се обавезе тужени да јој призна право својине и да јој преда у својину и државину на мирно коришћење. Ставом трећим изреке, обавезана је тужила да туженима на име трошкова поступка исплати износ од 164.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 433/23 од 02.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставу другом изреке, у погледу утврђења права својине и у том делу тужба тужиле одбачена, док је у првостепена пресуда у преосталом делу става другог и у ставу трећем изреке преиначена тако што је обавезан тужени ВВ да тужили преда у државину и својину

кп.бр. .../... уписану у лн.бр. ... за КО ..., шума у означеним мерама и границама, и да јој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 153.820,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, става другог изреке, тужени су благовремено изјавили ревизију на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 404. Закона о парничном поступку, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је оценио да је ревизија тужених у односу на преиначујући део става другог изреке другостепене пресуде дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23, у даљем тексту: ЗПП), па је испитао побијану пресуду на основу члана 408. истог закона и утврдио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Указивање у ревизији да је пресуда неразумљива и нејасна представља битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, која није прописана у члану 407. тог закона као разлог због кога се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је власница парцеле кп.бр. .../..., по култури шума, уписан у катастру непокретности – лн.бр. ... КО Тужени ББ је власник кп.бр. .../... КО ... а његов син, тужени ВВ је власник кп.бр. .../... КО Тужени ББ је своју парцелу купио од тужилце на основу уговора о купопродаји Ов.бр. .../... од 10.11.1986. године. Парцела кп.бр. .../... сада власништво туженог ВВ, такође је била у власништву тужилце која је исту продала 1989. године ГГ, па затим у току 2006. године ГГ ју је продала ДД, да би је уговором о купопродаји од 24.05.2015. године купио тужени ВВ. Тужени ББ је по куповини парцеле на истој саградио кућу са терасом и степеништем, а тужени ВВ на својој парцели, у делу за који тужилца наводи да постоји заузеће, поставио је монтажни објекат у виду гараже, а део поравнао и уредио. На основу налаза и мишљења вештака геометра утврђено је да је предмет спора јужни део кп.бр. .../... која је у власништву тужилце, и да се са њом граниче парцеле тужених. Парцела туженог ББ је кућни плац, на јужном делу се простира стамбени објекат који делом захвата парцелу туженог ВВ, а делом парцелу тужилце која је заузета у површини од 33 м² (са датим мерама и границама), а наведени заузети простор обухвата и део степеништа које је саставни део објекта. Део тужилцине парцеле .../... такође је заузет простором означеним у скици вештака као П2 и П3 који држи тужени ВВ. Заузети простор П2 представља простор испод дела монтажне зграде – гараже, површине 8м², док је простор П3 изравната земљана површина од 25м² коју је уредио тужени ВВ.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања и одредби члана 28. став 4. ЗОСПО, првостепени суд је закључио да су тужени одржајем стекли право својине на спорним деловима непокретности тужилце, па је одбио тужбени захтев.

Другостепени суд је закључио да је првостепени суд правилно одбио тужбени захтев тужилце према туженом ББ, па је жалбу тужилце одбио и потврдио првостепену пресуду у ставу првом изреке.

У односу на туженог ВВ, другостепени суд је закључио да је првостепени суд из потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања извео погрешан закључак о праву тужиле да од овог туженог захтева предају заузетог дела парцеле кп.бр. .../... КО ..., па је захтев тужиле за предају у државину тог дела усвојио, применом члана 37. ЗОСПО. При томе је навео да је првостепени суд правилно утврдио да је тужени ВВ своју парцелу купио 24.09.2015. године од ДД који је био власник те парцеле 6 - 7 година, али с обзиром да је тужени ВВ изјавио да је наведену непокретност користио у мерама и границама као и ранији власници, а при чињеници да није доказао своје наводе да је монтажни објекат гаражу подигао на некадашњим темељима за које тврди да су постављени од ранијих власника а које је он срушио, то по налажењу тог суда нема места примени члана 28. ЗОСПО.

Из наведеног произилази да је првостепени суд оценом изведених доказа утврдио да је тужени ВВ користио своју парцелу у мерама и границама као и ранији власници, закључујући да то обухвата и спорни део и да је, као савестан држалац, на том делу одржајем стекао право својине, док је другостепени суд другачије решио претходно питање, сматрајући да нема места примени члана 28. ЗОСПО, при чему је очигледно другачије ценио исказ туженог кога није непосредно саслушао.

Према оцени Врховног суда, с обзиром да је у овој парници првостепена пресуда већ једанпут била укинута, другостепени суд није могао без заказивања расправе да на другачији начин оцени исказе странака и сведока, због чега је погрешно применио члан 8. ЗПП, па се ревизијом основано указује да је другостепена пресуда у преиначујућем делу донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП јер се ради о неправилној примени одредаба које се односе на оцену изведених доказа, а која је била од утицаја на доношење законите и правилне другостепене пресуде. Другостепени суд је одлуку засновао и на примени правила о терету доказивања у погледу одређених чињеница (места где се налазио стари темељ) иако су се у погледу тих чињеница изјашњавали сведоци саслушани у првостепеном поступку, као и странке, што такође основано ревизија указује.

Одржај, као начин стицања права својине је прописан чланом 28. Закона о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ „, број 6/80 и 36/90, „Службени лист СРЈ“ број 29/96 и „Службени гласник РС“ број 115/05) и у складу са наведеном законском одредбом савесни и законити држалац непокретне ствари на коју други има право својине стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 10 година (став 2.), а савесни држалац протеком рока од 20 година (став 4.). Из садржине наведене законске одредбе произилази да се разликује положај савесног и законитог држаоца непокретне ствари од положаја држаоца непокретне ствари чија је државина само савесна, али је савесност свакако неопходан услов за стицање права својине по овом правном основу. Појам законите и савесне државине је јасно дефинисан одредбом члана 72. Закона о основама својинскоправних односа, па је државина законита ако се заснива на пуноважном правном основу који је потребан за стицање права својине и ако није прибављена силом, преваром или злоупотребом поверења (став 1), а државина је савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова, при чему се савесност државине претпоставља (став 2).

Савесност као вид квалитета државине се суштински односи на свест и знање држаоца о томе да је у фактичкој власти ствари за коју основано верује да је у његовој својини.

Ради правилне примене материјалног права другостепени суд је требало да оцени да ли је у првостепеном поступку правилном оценом изведених доказа (коју оцену жалба оспорава) чињенично стање потпуно и правилно утврђено, с обзиром да је тужени ВВ парцелу кп.бр. .../... КО ... купио 2015. године од ДД и исказ овог сведока у погледу његове државине и начина предаје у државину туженом купљене парцеле, те да ли су туженом приликом куповине показане од стране геометра међне линије са тужиљиним парцелом, односно површина парцеле коју купује.

С обзиром да другостепени суд није заказао расправу, на којој би, након извођења доказа утврдио другачије чињенично стање од оног које је утврдио првостепени суд, правилност примене материјалног права није могла бити испитана.

У поновном поступку другостепени суд ће имати у виду примедбе из овог решења, те ће поново оценити жалбене наводе и одлучити да ли је, ради правилног и потпуног утврђења чињеничног стања и другачије оцене доказа, потребно заказати расправу.

Због изнетог, на основу члана 415. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Пошто је укинута другостепена одлука у преиначујућем делу о главној ствари, укинута је и у преиначујућем делу о трошковима поступка, и у том делу предмет враћен другостепеном суду на поновно одлучивање, при чему се ревизијом основано указује да другостепени суд није имао у виду успех странака у спору, што ће другостепени суд имати у виду у поновном поступку.

Тужени немају правни интерес да ревизијом побијају другостепену пресуду у делу става другог изреке којим је првостепена пресуда укинута и одбачена тужба у делу захтева за утврђење својине према туженом ВВ. Тужени ББ из разлога што се овај део пресуде не односи на њега, а тужени ВВ јер је у овом делу успео у спору, због чега је на основу члана 413. у вези члана 410. став 2. тачка 4. ЗПП, одлучено као у другом ставу изреке.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**